

Зэпхыныгъэм илофхэм атегушылагъэх

Тыгъуасэ АР-м и Лышъхъэу Тхьаклушынэ Аслъан
ПАО-у «Ростелеком» ишъолъыр къутамэу «Юг»
зыфиорэм ипашэу Александр Шипулиным зэлуклэгъу
дырилагъ.

Зэпхыныгъэм исистемэ ыльэ-
ныкӀокӀэ республикэм щызэ-
шохыгъэ хъугъэхэм, тапӀкӀэ
гухэлъэу ялэхэм ахэр зэдате-
гушылагъэх. Илофхэм языхт
республикэм ипашэу шигъэгъо-
зэнэу кызырэкӀуагъэр Алек-
сандр Шипулиным кыхигъэ-
шыгъ. Ащ кызырӀуагъэмкӀэ,
2014-рэ илээсым «Ростелеко-

мом» пстӀумкӀи инвестициеу
сомэ миллион 237-рэ респуб-
ликэм кыхилъхъагъ, мы илээ-
сымкӀэ а пчъагъэр сомэ мил-
лион 250-м рагъэхъун гухэлъ
ял. Фэтэрыбэ хъурэ унэу Ады-
геим итым зӀкӀэми связым
ифӀо-фашӀэхэр алыагъӀэсыгъэх.
ЗэпхыныгъэхэмкӀэ шыкӀэ зэ-
фӀэшъафӀу лъэхъаным кы-

зыдихъыхэрэр
цыфхэм лӀэры-
фӀэгъу афӀхъун-
хэм фӀэгъэпы-
гъэ Федераль-
нэ программэу
2018-рэ илээ-
сым нӀсӀу агъэ-
нӀфагъэм кы-
дыхӀлытагъэу

кылуагъ. Кыхъашт 2016-рэ
илээсым ар Адыгеим щыра-
гъэжъэшт. Телефон зӀпхыны-
гъэм имызакъоу, Интернетри
непэ цыфхэм лъэшэу зӀ-
рящыкӀагъэр кыдалытӀэзэ,
«волоконно-оптическӀэ сис-
темӀкӀэ» заджӀэхэрэм икӀэкӀуа-
плӀэхэр акъудыищтых. Ахэр чы
чӀэгъымкӀэ кӀоу ашыщтых ыкӀи
пстӀумкӀи республикэм ащ
фӀэдӀу километрэ 500-м ехъу
щычӀалъхъашт. Джащ фӀэдӀу ви-
деокамерэхэр, нӀмыкӀӀу шы-
нӀгъончӀэным епхыгъэ обору-
дованиехэр республикэм ща-
гъӀуцух, ари кыхъашт илээ-
сым лъагъӀкӀотӀшт.

АР-м и Лышъхъэу цыфхэм
ящынӀгъончӀагъэ икӀӀухъумӀн
епхыгъэ оборуодованием игъӀ-
уцун апӀ рагъӀшыныр рес-
публикэмкӀэ анахъ шъхӀалӀу
зӀрӀытыр кыхигъӀыгъ.

— Сыд фӀэдӀрӀ лӀфхъабзӀу
республикэм щызӀшӀошъухы-
щтхэмкӀи пӀрыохъу тӀ талъэ-
ныкӀокӀӀэ щыӀӀтӀ, — кылуагъ
ащ. — «Ростелеком» ти-
гуапӀу лӀф дӀтӀшӀ, тапӀкӀи
ар лъыдгъӀкӀотӀным тыфӀхъа-
зыр. Илофхэм шъхӀалӀу кы-
хӀдгъӀыгъэхэр охътӀ благам
зӀшӀохыгъэ зӀрӀхъуштхэм ти-
цыхъэ тель.

ХЪУТ НӀфсӀт.

СурӀтыр А. Гусевым тыри-
хыгъ.

дзы медицинӀм, гъӀсӀныгъэм
яучреждениехэм Интернетыр,
телефонхэр арацӀӀӀыгъ.

АР-м и Лышъхъэу Адыгеим
икӀӀӀӀ шъхӀалӀ пӀудзыгъэ псӀ-
упӀӀӀӀ адӀсхэм связым иамал-
хэр икӀоу зӀралымыӀӀсыхэрэр
лофыгъо шъхӀалӀу мы лъэны-
къомкӀэ зӀрӀӀӀ кыхигъӀыгъ.
Александр Шипулиным ащ джӀ-
уап кырытыжъызӀ, УФ-м и
Правительствэ иунашӀокӀӀ псӀ-
упӀӀ цыкӀлӀхэм связым иамал
пстӀури алыгъӀӀӀыгъӀныр про-
граммӀм кызырӀӀыгъӀытагъэр

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ и УКАЗ

2015-рэ илээсым шӀӀэныгъэм, литературӀм,
искусствӀм алыӀныкӀокӀӀ Адыгэ Республикэм
и КъӀралыгъо шӀухъафтынхэр
афӀгъӀшӀошӀгъӀӀхэм ехъыӀлагъ

ШӀӀэныгъэм, литературӀм, искусствӀм алы-
ныкӀокӀӀ Адыгэ Республикэм и КъӀралыгъо
шӀухъафтынхэр афӀгъӀшӀошӀгъӀӀхэм фӀгъӀзӀгъэ
КомиссиӀеу Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ
дӀжӀ щызӀхӀащӀагъэм ипӀредложениехэм сахалпы,
унашӀо шӀыгъэ:

1. 2015-рэ илээсым Адыгэ Республикэм и
КъӀралыгъо шӀухъафтын афӀгъӀшӀошӀгъӀӀхэм:

1) **шӀӀэныгъэм ыльӀэныкӀокӀӀ** — филоло-
гие шӀӀэныгъӀхэмкӀӀ докторӀу, профессорӀу,
Адыгэ Республикэм икӀӀралыгъо бюджет уч-
реждениӀеу «Гуманитар ушӀӀтынхэм апылӀ Адыгэ
республикӀ институтӀу Т. М. КӀӀрацӀэм ыцӀӀкӀӀ
щытӀм» литературӀмкӀӀ иотдел ипашӀу **ЩӀӀӀӀ
ЩамсӀт ЕрстӀэм ыпхъум** имонографиӀеу «Ху-
дожественное своеобразие адыгейской поэзии»
зыфиорӀэм пае;

2) **литературӀм ыльӀэныкӀокӀӀ** — Адыгэ
Республикэм икӀӀралыгъо бюджет учрежде-
ниӀеу «РеспубликӀ гъӀзетӀу «Адыгэ макъэм»
иредакция» иредактор шъхӀалӀу **ДӀрбӀ Ти-
мур ИсмахылӀэ ыкӀом** иусӀхэр зыдӀт сбор-

никӀу «ГъӀшӀӀӀрӀ лъӀпӀӀӀас» зыфиорӀэм пае;

3) **искусствӀм ыльӀэныкӀокӀӀ** — КъӀралыгъо
теле-, радиокомпаниӀеу «Адыгеим» илофышӀӀ
куп джӀэныкӀом фӀгъӀхъыгъэ телевизионнӀ до-
кументальнӀ фильмхэм апае:

а) **Даур Хъусен МасхъудӀэ ыкӀом**, адыгаб-
зӀкӀӀ тематическӀэ къӀэтынхэр зыгъӀхъазыры-
рӀ отделым ипашӀ;

б) **Кушъу СветланӀэ АзмӀт ыпхъум**, худо-
жественнӀ къӀэтынхэмкӀӀ отделым ипрогра-
ммӀхэр зезыщӀӀрӀм;

в) **ТӀӀшъу СветланӀэ Батырбий ыпхъум**,
директорым иӀӀпыӀӀгъу;

г) **ТӀу ЗамирӀэ ДзӀпӀц ыпхъум**, темати-
ческӀэ къӀэтынхэмкӀӀ къулыкъум ипашӀ.

2. ЗыкӀӀтхӀхэр мафӀм щегъӀжъагъэу мы
Указым кӀуачӀӀ иӀ мӀхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу
ТХЪАКӀУШЫНӀ Аслъан

кӀ. МыекъуапӀ,
тыгъӀгъазэм и 7, 2015-рэ илээс
N 171

МӀКЪӀГЪӀӀУ

**«Адыгэ макъэм»
иныбджӀгъу
лъаплӀхэр!**

2016-рэ илээсым иапӀрӀ илӀӀсныкӀо кӀӀтхӀгъу
уахътӀр макӀо!

ТыгъӀгъазэм и 3-м кыщегъӀжъагъэу и 13-м
нӀс фӀгъӀкӀотӀныгъэ зилӀ кӀӀтхӀгъу уахътӀу «Уры-
сыем и ПочтӀ» зӀхищӀагъэр макӀо. Мы уахътӀм
кыкӀлоцӀ гъӀзет кӀӀтхӀапкӀӀр зыфӀдизыр:

тхъамафӀм 5 кыдӀӀкӀырэ гъӀзетӀу **B2161-рӀ** ин-
декс зилӀм **сомӀ 776-рӀ чапыч 87-кӀӀ**;

заом ыкӀи лӀфшӀӀӀным яветеранхэм апае **B2162-рӀ**
индекс зилӀм **сомӀ 759-рӀ чапыч 75-кӀӀ** шъуакӀӀтхэн
шъуӀӀӀкӀышт.

**НыбджӀгъу лъаплӀхэр,
мы мӀфи 10-р
кызыфӀжъугъӀфед,**

**ШЪУКӀАТХ
ЛЪӀПКЪ ГЪӀЗЕТЫМ!**

Илъэсым ыклэм нэс атлупщыщтых

АгроБизнесИнкубаторэу Адыгеим шагъэпсырэр ары АР-м экономикэ хэъоныгъэхэмкIэ ыкли са-тыумкIэ иминистрэу Лыхэсэ Махьмудэ зэхышхэгъэ-гъэ зэхэсыгъор анахъэу зыфэгъэхьыгъагъэр.

Министерствэм ипресс-кыулыкыу кызыретыгъэмкIэ, Агро-БизнесИнкубаторым ишын мы илъэсымкIэ пэуагъэхъанэу агъэ-нэфэгъэ ахъщэм игъэфедэн, лоф-хэр зынэсыгъэхэр ары зыте-гушылагъэхэр. Проектым ипхы-рышын фэгъэзэгъэ ООО-у «Юж-

гастрой» зыфилорэмрэ респуб-ликэм ибизнес-инкубаторрэ япа-щэхэр ащ хэлэжъагъэх.

Зэхэсыгъом кызырэщынэ-фагъэмкIэ, АгроБизнесИнкуба-торым ишын иапэрэ чэзыху гъунэм рафыллагъ. Квадратнэ метрэ 5000 хъурэ фэбаплэр

аухыгъэу, ащ шылэжъэщтхэм аратынэу агъэхъазыры, 2015-рэ илъэсым ыклэм нэс апэрэ фермерхэр рагъэблэгъэщтых. Джащ фэдэу чэмхэр зыщала-гышхтхэ фермер, щэм ыкли хэтэрыклхэм ахэшлыкыгъэ про-дукционер кызыщыдагъэклыщт цеххэр ыкли гъэуачылэжь-ы-гыплэр мы илъэсым ыклэм нэс аухынхэщ, атлупщынхэм ыуж итых. Мы цеххэр зы сме-нэм килограмм 500-м ехъу переработкэ ашыным телы-

тагъэх. Министерствэм ипресс-кыулыкыу кызырэщалагъэм-кIэ, игъом лофшлэнхэр аухын-хэм ыкли проектым зэрэщы-гъэнэфагъэу ахэр зэтырагъэ-псыхъанхэм фэш ищыклагъэм фэдиз техникэ рафылэнэу, оборудованиеу ачIэтыщтым икъещэплэн амыгъэгужьонэу афигъэпытагъ.

АгроБизнесИнкубаторым пстэумкIэ гектар 57-рэ зэлы-убышхт. Ащ ипроект фэбаплэу, щажубзыухэмрэ былымхэмрэ

зыщалагышхт фермерхэу, хэтэ-рыклхэм, лым, щэм ахэшлыкы-гъэ гъомылапхъэхэр кызыщыда-гъэклышхтхэ цеххэу зэкIэмкIэ 30 кызыщыдэлъытагъ. Мыщ лэ-жыгъэ лъэпкыкIэхэм якъы-хэтын лоф щыдашлэщт, шыкла-кIэхэмкIэ хэтэрыклхэр кыща-гъэклышхт, мэкъумэщ хызмэ-тыр мылкъу кэкIуаплэу кыхэ-зыхымэ зышлоигъохэр щыра-гъэджэщтых, нэужым лофшлэ-амалышхэр ахэм аратышхт.

ХЪУТ Нэфсэт.

ТУРИЗМЭР

Путевкэхэр ащэжъыхэрэп

Туркуем зыгъэпсэфакло кIогъэгъэ цыфхэм якыищыжъын шэкIогъум и 20-м зэраухыгъэр Рос-туризмэм ипашэ исоветникэу Светлана Сергеева кылуагъ.

Египет мыхъо-мышлагъэклэ кызыддзекIуагъэм ыуж ти-цыфэу ащ зыщызгъэпсэфыхэ-рэм япсауныгъэ тещыныхъэ-хи, тисамолетхэмкIэ кырашъ-жыгъагъэх, а къэралыгъом зэрыкIощтхэ путевкэхэм яцэн зэпагъэунэу туроператорхэм хабзэм унашъо къафишылгъагъ. Нэужым лажъэ ямылэу ти-цыфхэр Туркуем иухъумакло-хэм кызыраулыкыгъэхэм фэш Туркуемрэ Урысыемрэ язэ-фыштыкIэхэр къэдэгъэх.

Ростуризмэр турагентствэхэм ятлонэрэу къаджэгъагъ Египет фэдэу Туркуеми зыщызгъэ-псэфы зышлоигъохэм путевкэхэр арамьшэнхэу. Туроператорхэм янахыбэм ялофшлэн зэпагъэ-уыгъагъ, ау Израиль, Тунис, Бе-

лоруссием апэ быбыхэзэ, а къэралыгъохэм зыгъэпсэфакло кIохэрэп кыхыкIыгъэх.

Ахэм путевкэхэр языгъэгъэ туроператорхэм пшъэдэклъж пхъашэ арагъэхын зэралъэ-кышхтхэр Урысые Федерацием Iэклъб къэрал лофхэмкIэ ими-нистрэу Сергей Лавровым кы-луагъ. Тицыфхэм путевкэхэр арашхэзэ, япсауныгъэ зэрар къазыщырахын алъэклышхт къэ-ралыгъохэм зыгъаглохэрэп хэ-бзэгъэуцугъэу Урысыем илъ-хэр лъэшэу зыукъохэрэм ащ аригъэпшагъэх.

ШэкIогъум и 20-м нэс Тур-куем тицыфэу зыщызгъэ-псэфхэрэп кырашъыжъыгъэх. ХъакIэщхэм, зыгъэпсэфыплэ-хэм лоф ащызышлэхэу къэмы-

кложышхуыгъэхэр «Аэрофло-тым» исамолетхэмкIэ къэбы-жыжышхтхэ.

Туристическэ путевкэхэр зэ-рамышхэжъхэрэм фэдэу чартер-нэ рейсхэу Туркуем цыфхэр зэрэбышхтхэ Урысы-ем зэфишылгъэх. Ар шэкIогъум и 30-м Урысыем иапэрэ вице-

премьерэу Игорь Шуваловым кылуагъ.

УнэшъуакIэу ашыгъэр зы-укъохэрэр, мыдэуагъэу путе-вкэхэр зыщэхэрэ туроператор-хэр суд лоф зэралышхтхэр ыкли ялофхэр ащ зэхифынхэу зэрэ-хушхтхэр Ростуризмэм ипашэу Олег Сафроновми кылуагъ.

Туроператорхэм ябизнес кыелыхыгъ. Египетрэ Туркуемрэ кIощтхэр ары ахэм нахыбэу путевкэхэр ащызыщэфышхтхэ-гъэхэр. Турхэр арамьгъэщэ-жыкIэ зыхуыгъэм кыщэгъэжъа-гъэу ахэм сомэ миллиардрэ миллион 700-рэ чIэнагъэ ашыгъ. Ау Ростуризмэм макъэ кызы-ригъэулыгъэмкIэ, къалэклъхъан алъэ-кышхтхэу ахъщэу чIэнагъэр къа-ратыжышхушхтхэ УФ-м и Пра-вительствэ щытегушылэнхэу щыт.

УрысыемкIэ туроператорхэм я Ассоциация ипашэу Майя Ламидзе кызырилорэмкIэ, ти-цыфхэр Египет е Туркуем мы-кIощтхэми, ахэм зэрыкIощтхэ путевкэхэр тикъэралыгъо шы-зэрагъэгъотын амылэклъшхтми, зыгъэпсэфакло зыдэклонхэ чы-плэ пае къэнэщтхэп. Iэклъб хэ-гъэгухэу Грецием, Араб Эми-ратхэм, Иорданием, Израиль анэмькIэу Кавказымрэ Кы-рымрэ кыхыгъэщыгъэх. Ащ кызырилорэмкIэ, къэклошхт гъэ-мэфэ зыгъэпсэфыгъом Кы-рымрэ Шъачэрэ къэклорэ ту-ристхэм нэбгырэ мини 5 фэ-диз къахэхъонэу къалытагъ.

ШЪАУКЪО Аслъангуащ.

лофшлэнхэр лъагъэклотэнхэм пай

Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетым истудентхэм ащышхэм янауачнэ проектхэр шылэныгъэм шыпхы-рышхыгъэнхэм фэшI мы апшъэрэ еджа-плэм иректор ыгъэнэфэгъэ ахъщэ Iэпы-Iэгъур аратышхт. Проект пэпчэ сомэ мин 20 зырыз фатIупщышхт.

2012-рэ илъэсым кы-щэгъэжъагъэу мы зэнэ-къокъур Мыекъопэ къэ-ралыгъо технологическэ университетым шызэхашхэ. А уахътэм кыкIоцI техни-ческэ, медицинэ, гумани-тар ыкли естественнэ шлэ-ныгъэхэм алъэныкъокIэ атхыгъэ шлэныгъэ-ушэтын лофшлэн 60-м ехъу сту-дентхэм кырахылагъ. Мыекъопэ къэралыгъо

технологическэ универси-тетым шызэхашхэ зэнэ-къокъум зэфэхысыжъэу фэхъуыгъэхэр мы мафэхэм къэнэфагъ. Зэнэкъокъум зэкIэмкIэ шлэныгъэ-ушэтын лофшлэн 31-рэ студентхэм кырахылагъ. Ахэм ащы-щэу 6-р кыхахыгъ ыкли университетым ишлэныгъэ-лэжхэм ар игъэклотыгъэу аулпэкIугъ, нэужым Мые-къопэ къэралыгъо техно-

логическэ университетым иректорэу Къуижъ Саидэ анахъ лофшлэгъэ дэгъухэу ыпэкIэ зыхэбгъэхъон плъэ-кышхт ушэтынэу студент-хэм къагъэлъэгъуагъэхэм ахъщэ Iэпылэгъу афитлуп-щынэу ыгъэнэфагъ.

Естественнэ шлэныгъэм ылъэныкъокIэ теклоньгъэр кыдэзыхыгъэр Гумэ Ан-желэрэ Даур Адамрэ. Адыгэ (черкес) чыгхатэ-хэм къащыкIырэ мылэ-рысэхэм ыкли къужхэм япхыгъэ ушэтынэу ашы-гъэхэм къаегушылагъэх.

Джащ фэдэу грантыр зыфагъэшъошагъэхэм ащы-щых естественнэ шлэны-гъэм ылъэныкъокIэ Мак-сим Щеголевым ипроект,

медицинэ шлэныгъэхэмкIэ Таисия Павышевам ыкли Юлия Тыковам ялофшлэн анахъ дэгъоу алъытагъ. Гуманитар шлэныгъэхэмкIэ грантыр зыфагъэшъоша-гъэр Дарья Толстых, тех-ническэ шлэныгъэхэмкIэ — Анастасия Мелешкэрэ Екатерина Нихотинамрэ.

Ректорым ыгъэнэфэгъэ ахъщэ Iэпылэгъум ишлуа-гъэклэ, игъэклотыгъэ ушэ-тынхэр студентхэм зэхаш-хэнхэ алъэклъшхт, ялофшлэн хэъоныгъэхэр фашышхтхэ. Мыекъопэ къэралыгъо техно-логическэ университе-тым илъэс къэс шызэхаш-хэрэ шлэныгъэ-практичес-кэ конференцием лоф-шлэнэу ашлагъэхэр кыща-гъэлъэгъошхтхэ.

ПИАТЫКЪО Анет.

Сурэтым итхэр: **Даур Адамрэ Гумэ Анжелэрэ.**

**Хэутыгээхэр
кыызфигээфедэхээ
зыгээхыазырыгээр
ЖАКІЭМЫКЪО Аминэт.**

Ныр дунэе нэфым икъежъап!

Ным и Мафэ фэгъэхьыгъэ мэфэкI зэхэьшхо шэкIогъум и 28-м шыIагъ Джэджэьаблэ культурэм и Унэу дэтым. Шыф бэдэдэ кыизэкIолэгъэ мэфэкI зэхэьшэр дахэу зеришагъ культурэм и Унэ ихудожественнэ пашэу Бэрэдж Светланэ.

Ащ ипсэлэ кIэкI апэ кыишыуагъ мэфэкI зэлукIэр ным и Мафэрэ Теуцожь районим игупчэ Пэнэжыкыуае кыизахыжыгъэр илъэс 15 зэрэхуэгъэмрэ зерафэгъэхьыгъэр. МэфэкI лъапIэмкIэ пстэуми къафэгушIуагъ, ным илъфыгъэхэм шIульэгъоу афырилэр зэрэгъунэнчэр, ар «хым фэдэу куоу, чIым фэдэу баеу, тыгъэм фэдэу укыгъэфабэу, уищылэныгъэ гъогу кыгъэнэфэу, кIуачIэрэ акыпрэкIэ кыуатэу» зэрэщытыр кыиуагъ. Нэужым чIыплэ коим ипашэу Хъашхуанэкъо Мыхамэт зэлукIэм къекIоллагъэхэм, хэлэжъэн зымылэ-кыгъэхэм ным и МафэкIэ къафэгушIуагъ, псауныгъэ пытэ ялэнэу, ялъфыгъэхэм янасылрэ ягушIуагъорэ альэгъоу щылэнхэу, бэгъашIэ хъунхэу къафэлъэуагъ.

Сыхъат зытIо рекIокыгъэ зэхэь гушIуагъор къашьохэмкIэ, оредхэмкIэ, нэпэмыкI лофыгъохэмкIэ баигъ. Адыгэ шъуашэхэмкIэ фэлэгъэ клэлэцIыкIухэр

уджыгъэх, адыгэ оредхэр агъэжынчыгъэх, усэхэм къяджэгъэх, зимэфэкI ныхэр агъэчыгъэх.

Ным и Мафэ фэгъэхьыгъэ концертыр, Бэрэдж Светланэ кыизэриуагъэу, «дунаим адыгэ бзылфыгъэу тетхэм ягимнэу оредэу «Синан» зыфиорэмкIэ кыизэуахыгъ. Ар мэкъэ чан дахэкIэ залым чIэххэри дэжыухэзэ, къафиуагъ Тэухьаблэ шыщ клэлэеджэкIо цIыкIоу Бэрэдж Анжелэ.

Джэджэьаблэ гурыт еджаплэм (ипашэр КIыкI Юсыф) икIэлэеджакIохэм Iоф адапшIэмэ дэгъоу зереджэхэрэм фэдэу, дахэуи сценэм зыкышашIын зэралъэкIыщтыр а мафэм нэрылэгъу кытфэхъугъ. ТалэкIэ клэлэеджакIохэр зыгъэсэнхэ цыф культурэм и Унэ илагъеп, районимкIи ауж кынэщтыгъ. Джы къоджэдэхэр альэгъугъэм шыгушIукыгъэх, афэрэзагъэх непэ ахэм Iоф адэзышIэхэрэ Бэрэдж Светланэрэ Тхьаркъохъо Махьмудэрэ. АщкIэ къа-

делэрэр культурэм и Унэ ипашэу Тыгъужь Руслъан ары. Ахэм ягъэхьагъэхэр зыфэдэхэр клэлэеджакIохэм сценэм кыишагъэлъэгъуагъ: Цэи Светлана оредэу «Адыгэ джэгур», Маргарита Егоровам «Адыгея» зыфиохэрэр къалуагъэх. ЗэкIэ зыщыгушIукыпагъэхэр къэшъо-кIо купэу «НарткIэ» зэджагъэхэм кыишыгъэ къашьохэр ары. Нэбгырэ 12 хэт ансамблэм. Ахэм ащыщых Дэрбэ Батыр, Нэхэе Амир, «Лъэпэрышъор» къэзышыгъэхэ ХъутIыжъ Даринэрэ Бэрэдж Анжелэрэ. «Ныхэм афэсэгъэхьы» ыкIи «Бзылфыгъэр» зыфиохэ усэхэм къяджэгъэх ХъокIон Азидэрэ ЛIыбзыу Даринэрэ.

Концертыр къагъэбаигъ Пэнэжыкыуае культурэм и Унэу дэтым илофышIэхэм. Ащ иан-

самблэу «Сэтэнэй» зыфиорэм цыфхэм якIэсэ оредхэр къафалуагъэх.

ИкIэухым Джэджэьаблэ инахыжхэм ащыщэу Хъут Якъубэ гушIэр зыратым, непэ фэдэ мэфэкI шIагъо мыщ бэшIагъэу зэрэщызэхамышагъэр, тикIалэхэм оред къэзылони, къэшъони, усэхэм къяджэни мымакIэу зэрахэтыр кыихыгъэщыгъ. «Арышъ, ахэр кыихыгъэщыгъэнхэр, культурэм и Унэ дэхэхшо цыф кIуапIэ шыжыгъэным иго хъугъ. Ар зипшъэрылпыр шъоры, культурэм и Унэ илофышIэхэр ары. Непэ концерт дэгъу тежыгъэпллыгъ, тыжыгъэгушIуагъ. Тышъуфэлъало шъуапэ ежыгъэхъунэу, тызэрэшъу-щыгушIуагъэр къэжыгъэщыпкъэжыныу, тиныбжыкIэхэр шIум, дэхагъэм афэшъупIунхэу.

Ным и Мафэ фэшI сышъуфэгушIо, шъопсэу, шъотхъэжъ!», — кыиуагъ Якъубэ.

PS. Тыкъежъэжыгъахэу ыпшъэкIэ зигугъу къэтшыгъэ Бэрэдж Светланэ кытэкIо-лагъ, ягукъаохэм тащигъэгъо-загъ. ЗыфэныкIохэу зигугъу кыишыгъэр художественнэ самодетельностым хэлэжъэрэ ныбжыкIэхэм зыщарагъэлъэн адыгэ шъуашэхэр зэрымIэхэр ары. КыизэрэтилуагъэмкIэ, а мафэм сценэм кыитехьэгъэ ныбжыкIэхэм ащыгъыгъэхэр къунчыкIохьаблэхэм, нэшъукъуаехэм къалахыгъагъэх. Дэгугъэ мы Iофым республикэм культурэмкIэ и Министерствэ хэкIыплэ горэ кыифигъотыгъэмэ.

НЭХЭЕ Рэмэзан.

«Зэкъошныгъэм» икIымэфэ чэзыу

Лъэпкъым гүфэкIоныгъэ фызиIэмкIэ адыгабзэкIэ кыдэкIырэ художественнэ тхылъхэри, журналэу «Зэкъошныгъэри», клэлэцIыкIухэм апае кыдэкIырэ «Жъогъобынри» зыгорэм пэшIыгъуаех. Ахэм зэкIэми къадахьхэрэм къалуатэрэм тэ тшыщыбэ ахэлъ, бэ гум къагъэкIыжыырэр, шъхьэм кыишъхьанэу къахэнхырэр.

«Зэкъошныгъэм» мы илъэсымкIэ ия 4-рэ чэзыу кIымэфэ кыдэкIыгъор зэщыгъор псын-кIэу птезыхынэу кыисцэхъу. Пэнэшъу Сэфэр ытхыхэрэр зикIасэхэм ащ ирассказэу «Шульэгъур гоцыгъошIоп» зыфи-лорэр дагъотэщт. Илъэс 85-р бэмышIэу хэзыгъэунэфыкIыгъэ Сэфэр итхыгъэ журналыр кыизэлуехы.

МэщбэшIэ Исхъакъ и «Са-тыриплIыхэр» усэ сатыр зэгъ-пэшыгъэхэу, гупшысэкIэ узэн-дыгъэхэр ащ кыиклэлъэкIох. ЦуамыкIо Тыркубый ироманэу «Тятэжъ пIашъэхэм яосыет» шыщ пычыгъохэр джыри мыщ щылыкIотагъэх.

ЛIыхэсэ Мухьдинэ иусэхэм, МамерыкIо Нуриет ирасска-зэу «Уесэжъмэ, кынэп» ыкIи игушIыгъэ щэрыохэм нэкIубгъо зэкIэлъыкIохэр зэлъаубытых, уагъэгупшысэ. Мэхъош Руслъан ипоэмэу «Тпсэ зыхэшIэгъэ псэ-ушъхъ» зыфиорэм шыщ пычы-гъохэр, ГутIэ Саныет ирассказ-хэу «Хэти ихьын шъхьафы», «Кылыщ» зыфиохэрэр кыи-дэхьагъэх. Шэуджэн Тэмарэ иочеркэу «КIэлэегъадж, шIэ-ныгъэлэжъ» зыфиорэр, Мэщ-фэшIу Нэдждэт игукъэкIыжъ

ЗЭКЪОШНЫГЪЭ
№ 4 - 2015 - 1555 (024-104)

тхыгъэхэм ащыщэу «Нэпс гъот-кIуитIу» ыкIи урыс авторхэу Валерия Ломешинам ирасска-зэу «Тызэфэхымэп ныла» зыфи-лоу МэрэтыкIо Асе зэридзэкIы-гъэр, Елена Поздняковам ирас-сказэу «Гъогогъу» ыкIи Анаста-сия Харчевам иеу «КыисшIо-шыгъэ пкIыхъ» зышъхьэхэм, зэ-зыдзэкIыгъэхэр Бэрэдж Белл, журналым чIыплэ шагъотыгъ.

Литературэмрэ критикэмрэ яхылаагъэхэри кыидэхьагъэх. Ахэр Нэхэе Тэмарэ итхыгъэу Шъхьэлэхъо Абу итхыгъэхэр зыдэт тхылыщым афэгъэхьы-

гъэр, ЩэшIэ Казбек, ЩэшIэ Шамсэт усаклоу Хъунэгэ Ну-рет иусэмэ афэгъэхьыгъэ гу-пшысэхэр кыизшалауагъэр, Си-тимэ Сарэ илофшIагъэу «Лъэпкъ зэхашIэм илъэгъохэщ» зыфи-лорэр.

Тиюбиярхэм яхылаагъэ тхы-гъэхэри дэтых журналым. Ахэр ЖакIэмыкIо Заримэ «Тхэным фыщыл» зыфилоу Пэнэшъу Сэ-фэр илъэс 85-рэ, Шъхьэлэхъо Дарико итхыгъэхэу «Сэгугъэ цыфхэм сырящыкIагъэу» — Мэхъош Руслъанэ кызыхъу-гъэр илъэс 75-рэ ыкIи Хъа-лыщ Сэфэрбый илъэс 75-рэ зэрэхъугъэм ехъулэу «СшIошъ мэхъу чIыгум идэхагъэ зэрэ-хэхъоштыр» зыфиохэрэр арых.

Мамый Руслъан истатъяу «Литературэр ипсынэкIэчъ» зы-фиорэр зэхылаагъэр ЕргъукIо-ЩэшIэ Шамсэт ыныбжъ илъэс 65-рэ зэрэхъугъэр ары.

Журналэу «Зэкъошныгъэм» «ТхылыкIэхэр» зыфиорэр кыи-фэзыгъэхьазырыгъэр Цуамы-кIо Марзие.

ШыкIуалтыр Батырбый итхы-гъэу «Язэдэлэжъэныгъэ гъэ-лъэшыгъэн фае» зыфиорэри дэт.

Мыщ фэдиэу кыэтпчыгъэм теджэн амал тэзыгъэгъотырэ журналым илофышIэхэм, зэкIэ ащ ишIын хэлажыхэрэм, ире-дактор шъхьалэ «тхьашъуегъэ-псэу» ятэлэ.

ДЗЭУКЪОЖЪ Нуриет.

Еджаплэхэр щынэгъончъэнхэм фэшI

Республикэ программэу «ГъогурыкIоныр щынэгъончъэу шытыныр гъэлъэшыгъэныр» зыфиорэр лъэпкъ шапхэм тетэу гъэцэкIэгъэныр пшъэрылъ шъхьалэу къэуцухэрэм ащыщ.

Ащ кыдельтыгъэ клэлэцIыкIухэр къэухъумэгъэнхэр ыкIи ящылэ-ныгъэ щынэгъончъэу шыгъэныр.

Мыекъуапэ дэт гъэсэныгъэ учреждение 31-мэ апэгъунэгъу гъогу зэпырыкIыплэхэм адэжъ тыгъэм кыгъаблэхэрэ бата-рейхэр зэрыт нэфрыгъуазэ-хэр ащагъэуцугъэх. Ахэм анэ-мыкIэу, цыфхэр ыкIи транс-портыр нахыбэу зыщызэхэ-кIыхэрэм нэфрыгъуазэхэр аща-гъэуцугъэх.

ЛъэсрыкIо зэпырыкIыплэхэу

къалэм дэтхэр къапшIэу дэгъум ылъэныкIокIэ зэхъокIыгъэх: гъогу тамыгъэхэр кIэу агъэуцугъэх, лъэсрыкIо зэпырыкIыплэ-хэр къэшIыхьагъэх, ахэр зэ-тыраутыгъэх.

Автоинспекторхэм ны-ты ко-митетхэр ыкIи клэлэегъаджэхэр ялэпылэгъухэу клэлэеджакIохэр унэм кыищегъэжыагъэу еджа-плэм е клэлэцIыкIу Iыгыплэм щынэгъончъэу якIолэнхэм фэ-лорышIэрэ Iофтхьабзэхэр зэ-шIуахых.

Бэ зыгъэшлэгъэ цыфым ыльэгъугъэр лэклэмыклэдэжыгъэу ыгуклэ зэхышлагъэмэ, зэхыгъэр шымыгъупшэжыгъэу ышъхъэ риубытагъэмэ, ищылэныгъэ гъогу къеклүфэ зыхэлэжыгъэ хъугъэ-шлагъэхэм къахихыгъэ гъэсэпэтхыдэ гъэшлэгъонхэр зыхэбгъотэн плъэклышт хъарзынэным фэдэр ыгуклэ шыпкъэм шызэригъэфагъэу, шызэфихысыжыи шызыгъэтлыгъгъэм улүклэныр, гушылэгъу пшыныр сыд фэдэ лъэхъанэми хэткли гуапэу ыкли пшъхъапэу хъун ыльэклышт. Ащ къылощтыр хъазыр, къызщилэщт чыплэри, къызэрилощт шыклэ-амалхэри ешлэ. Лушэу, дахэу, акъыл чъэпхыгъэ хэлъэу жэбзэ къабзэклэ къыбдэгущылэщт, узэригъэдэлүни къыодэлүни ыльэклышт, къылорэри шысэшлэхэмклэ къыгъэшпыпкъэжыгъэ, къыппкъыригъэхъашт, пшлэш ыгъэхъушт.

Тауж къыкырэ ныбжыкълэхэр лъэпкъ шлэжыым, гузэхэшлэ иным къыфзэыгъушынхэ, ахэр зылызышэнхэ, зитворчествэ шысэшлэхэр зытырахын, гъэсэпэтхыдэ гъэшлэгъонхэр зыхагъотэщт тхылхэр зытхын, ышлэрэмклэ тхэкло ныбжыкълэмэ хъалэлэу адэгощэн зыльэклышт тхаклохэр тилъэпкъ литературэ шылэжыагъэх, непи щолэжых, тапэкли ахэм афэдэхэм тилитературэ зэрэфэмыныкбощтым тичыхъэ тедгъэллын тлэклышт.

Бэ зышлэрэ цыфэу, тапэклэ чыжъэу плэмэ, цыф къызэрыклом ымыльэгъурэр зыльэгъун зыльэклырэм бэкли ушыгъы хъушт. Ащ фэдэм шлагъэу илэм нахы нахыбэ ышлэн, лъэпкъ литературэм ихъарзынэц лэжыгъэшлэ, лэжыгъэ бэгъуагъэ «изытэкбон» зыльэклышт тхаклохэм ащыц Гуклэлл Нурбий.

Ар 1939-рэ илъэсым къуаджэу Теуцожъхъаблэ (Гъобэкъуае) къышыхъугъ, щаплугъ, гурыт еджаллэри 1958-рэ илъэсым къыщиухыгъ. 1963-рэ илъэсым къалэу Краснодар дэт монтажнэ техникумым ипсэолэшл отделение, 1974-рэ илъэсым Къэбартэ-Бэлъкъар къэралыгъо университетыр къыухыгъэх. Исэнэхъатклэ инженер-псэолэшл. Трестэу «Адыг-промстроим» илофшлэлэ зэфэшъхъафхэм псэолэшл къызэрыклоу, мастерэу, прорабэу, псэолэшл участкэм ипашэу, инженер шъхъалэу, псэолэшл-монтажнэ гъэлорышлалэм ипашэу цыфхэр зычлэсышт унэхэр, административнэ лофшлалэхэр зычлэтыштхэ унэхэр зыгъэуцущтыгъэхэм лоф адишлагъ.

Илъэс 23-рэ Адыгэ хэку иполкомным ипсэуплэ-хъызмэтшлалэ игъэлорышлалэ пэцхыгъэ дызэрихъагъ. Илъэс пчъагъэрэ хъалэлэу лоф зеришлагъэм къыклэклуагъэх орденэу «Знак Почета», «Урысые Федерациемклэ жилкомхозым изаслуженнэ лофышл» зыфилохэрэр. Нурбий мызэу, мытлоу цыхъэ къыфашызэ, лъэпкъ депутатхэм якъэлэ ыкли яхэку советхэм ядепутатэу хадзыштыгъ, Адыгэ Республикэм иапэрэ Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатыгъ. Ар непэ Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ дэжэ шылэ нахыжъхэм я Совет итхъамат. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет ищытху та-мыгъэу «Закон. Долг. Честь», Адыгэ автоном хэкур зызэхашагъэр илъэс 60 зэрэхъугъэм

Аужырэ оркъыр лъэпкъым фэшъыпкъагъ

ХЪАУДЭКЪО
ШЫХЪАМЫЗ

пае юбилейнэ медалыр къыфагъэшшоагъэх. Къызыхъугъэ къуаджэу Гъобэкъуае ицыф гъэшлугъ.

Илъэс 30-м къехъугъэу исэнэхъат фэшъыпкъэу лоф зышлэгъэ ужым Гуклэлл Нурбий тхэным зыщиушэтынэу рехъухъэ. Илъэсипшым къыклоцл адыгабзэклэ Мыекъуапэ къышдыгъэкълых тхылхэу «Гъашлэм игумэкълхэр» — 2004, «Жыгъоу шлүцлэхэр» — 2005, «Жыбгъэм ыхъырэ тхъапэхэр» — 2007, «Джэнэт лъэгум иклэй» — 2011, «Аужырэ оркъ» — 2014. Тхаклом ыцлэ шлүклэ рязыгъэлуагъэмэ ащыщхэу плон лъэклышт рассказхэу «Сяне икъумбыл чыгъ», «Сэтэнае икэ-гъагъ», «Кукуум игыбз», «Ным иосыетхэр», «Бжыхъэпэ пчэ-дыжъ», повестхэу «Псы лъа-къохэр», «Хъанухаджыкъохэр», «Амазонка», нэмыкълхэри.

Зэдзэкълын лофми Нурбий ишыпкъэу пыл, ащ ишъэфхэр икыоу къызэрэлэкълэагъэхэр къэошлэ зэридзэкълэжыгъэмэ уяджэ зыхъуклэ. Ахэм ащыщых, гушылэм пае, Максим Горькэм итхылхэу «Италием ехыпллэгъэ пшысэхэр» зыфилохэм къыхэхыгъэхэр; Проспер Мериме: «Кармен», «Маттео Фальконе»; Джек Лондон иповестэу «Мексиканец».

Гупшысэ куу зыхэлэ поэмэхэри, усэхэри, сонетэхэри Нурбий етхы, итхылымэ зэкълэмэ къадигъэхъагъэх, ахэм ащыщхэр гъэзетэу «Адыгэ макъэми» журналэу «Зэкъошныгъэми» къыхаутых. 2005-рэ илъэсым къыщегъэжыагъэу Урысыем итхакломэ я Союз хэт.

Адыгэ литературэм класэу къыхэхъэгъэ тхаклохэу Бахукъо Ереджыб, Лъэпцлэрышэ Исмахыл, Къат Теуцожъ, Мурэтэ Чэпай, Лъэцэр Вячеслав, нэмыкълхэми ащыц зитхыгъэхэм ягугъу дахэкклэ пшынынэу зытефэрэ Гуклэлл Нурбий. Итхылхэм уяджэ зыхъуклэ угу къагъэклэ уехъопсэнэу теплъэшлэу зилэу, шъабэу, псылэшлур клизэу, гохъэу, пшхы зыхъуклэ

уигъатхъэу, зигъо шыпкъэм лыкълэхъэгъэ къужлэрысэ шлагъор.

Нурбий итхылхэр къызэрэсшлэшлэрэмклэ, литературэм ишлэпхъэ гъэуцугъэхэм адештэх. Жабзэр дахэ, гупшысэр куу, акъылэу хэлъым уегъэгъуазэ, лъэныкыо зэфэшъхъафхэмклэ щысэхэмклэ ушъагъэх, уагъэ-гупшысэ.

2014-рэ илъэсым къыдигъэ-кыгъэ зичэзыу тхылхэу «Аужырэ оркъ» зыфилохэм къыдэхъагъэх романэу «Аужырэ оркъ», повестхэу «Джэнэт лъэгум иклэй», «Амазонка», рассказхэр, поэмэхэр, усэхэр. Лъэпкъ шлэжэ темэр, Урыс-Кавказ заом фэгъэхыгъэ темэр ары зыфаслорэр, зышъхъэ зылытэжыгъэр тхэкло пстэ-уми ятворчествэ пхырэклы, чыплэ гъэнэфагъэ щырамыгъэ-убытын алъэкырэп, ащыгъупшэрэп. «Ар зыщыжыгъэгъупшэным игъо хъугъэ» зылохэрэм афэдэхэм непэ талоклэ нахымышлэми. Ащыгъум цыф лъэпкъым хъазабышхо къыфзыхыгъэ дунэе зоошхохэр тарихым хэуцлэрэпхыкълэжыгъгъэн, гушылэу «шлэжэ» зыфатлорэри зыщыгъэгъупшэгъэн фаеу мэхъуба. Ар зифедэ тарихълэжэ нэпцлхэм яшлэжэ клэкоу зыкыагъэлагъэ, ежхэр зыфаер цыфхэм арагъэштэным пае. Ау сыдэуцтэу зыщыбгъэгъупшэн плъэклышта адыгэ лъэпкъыр клэдыплэ чыплэм изгъэуцогъэгъэ, ллэшлэгъу псаум къехъоу реклоклэгъэ зэо мэхъаджэу, лажы-хъакыи зымылэгъэ, зичыгу шлүлэгъу мыухыжэ физилэу мамырэу псэуцтыгъэ лъэпкъыр зимэшлэ-лыгъэ ыгузэгъу шыпкъэм гуклэгъунчъэу хэзытэкъуагъэр?

Нурбий итхылымэ къащымылэтыгъэ темэ къэгъотыгъуай: цыфыр зыфыщылэр, гъашлэр зэпхыгъэр, жымрэ клэмрэ язэфыщытыкл, шлүлэгъур, ныбжыкълэмэ ядунай, шыпкъагъэр, ныбджэгъуныгъэр, адыгэ шэн-зеклуакълэмэ лъапсэу афэхъу-гъэр, заор, мамыр щылаклэр,

ным ишлүлэгъу, мэхъэнэ куу зыхэлэ философскэ гупшысэхэр, еплыкклэ-еклоплэклэ зэфэшъхъафхэр.

Зигугъу къэтшыгъэ романым къызэрэтлуагъэу, Кавказ заом итемэ авторым щыпхырищыгъ. Романыр инэп, пстэумкли нэ-клубгъуишъэрэ тлоклэ зэрэхъурэр, едзыгъуитлоу гошыгъэ. Апэрэ едзыгъом зэреджагъэр «Шхъэгъуаш», ятлонэрэм — «Дэфэныкълхэр». Едзыгъуитлурэи шхъэрышъхъэхэу зтэутыгъэх, ахэр кыхъэхэл, еджэнклэ тхылъ-еджэм псынклэ къышыхъушт, къызтегущылэхэрэри шлогъэшлэгъонышт.

Илъэс зэкълэпкълохэм адыгэ лъэпкъым къыныгъоу зэпчыгъэхэр зы унагъом, Якъубэкъом иунагъоклэ, ихышъэкклэ узлэ-пищэу къыгъэлъэгъон ыльэклыгъ.

Романэу «Аужырэ оркъым» иапэрэ едзыгъо герой шхъалэу хэтыр Якъубэкъо оркъыр ары. Ар авторым къызэригъэлагъорэмклэ, абдзэхэ оркъ лъэпкъыгъ, Гъуамэ лъэгум щыпсэуцтыгъэ Якъубэкъомэ ащыщыгъ. Ежэ Мэзые лъэгум дэжыклэ щыпсэуцтыгъэ. Итеплэкклэ «... пллэлэу шъуамбгъоу, пчэнэ псыгъоу, мыгузажъоу лъэкыо зырызэм ыпкъ аритызэ мээкклэ. Урым лэлэасэмэ мыжыосын фыжыым хаупкыгъэм фэдэу къыпчыгъэхъоу зэкълужъэу зэхэлэ. Нэ-кълүшъхъэ иуагъэмэ жэкклэ хъураер шлүцлабзэу къауцоклыштыгъ. Пшъэ кыхъэмрэ къамэм те-гъэогъэ лалшъэмрэ клуачлэу ахэлъыр къыуагъашлэу лъын-тфэ гъумхэр къахифыштыгъ». Джауцтэу ащ итеплэ-луплэ авторым къегъэлагъо.

А лъэхъаным адыгэ шъолпырым джыри заом имашло щызэкълэблагъэу щытыгъэгон. Мамырэу псэуцтыгъэх, лажъэ-щтыгъэх. Аузэ урыс пачы-хъэм иполитикэ диштэу, ащ иунашъохэр агъэцаклэзэ, Александр Суворовым идзэхэр Пшызэ иджабгъу нэпкъ къыбанэхэи, къуаджэхэу Гъожый-къалэрэ Кушмэзыкъуаерэ тырагъэжыкыи, псылушъом пачы-

хъэу Екатерина ыцлэкклэ къалэ къызылуагъэуцом, адыгэмэ ящылэкклэ-псэукклэ зэрээхъо-кырэ къагурылуагъ. Пытанлэхэр нахыбэу къагъэуцущтыгъэх, тырагъэстыкырэ чыплэмэ цыфхэр къарагъэтысхъэхэ зэхъум адыгэмэ къагурылуагъ те-хакломэ ягъухэлэ зыфэдэр. Пачыхъэм игухэлэ къыдэхъу-ным пае лаши, мылькуи, цыфи ашъхъасыжыщтыгъэп, Кавказ ис цыфхэр пыи зэфышлынхэш, зэригъээзожынынхэм пылтыгъ.

А гухэлъыр ыгъэцэкклэнэу Пшызэ шъолпырым иатаман гъунапкъэр къеукъошэ идзэ Пшызэ кыб къызэпырещы, къуаджэхэр ехъунклэх, псэуплэхэри хъуплэхэри уащыпсэужын умылэкыжынынэу тырегъэжых, илъэс пчъагъэкли псэуплэ пшы-жынынэ умылэкынынэу хъаклэ-къоклагъэ хэлъэу адзэекло. Адыгэхэри щысыжыгъэхэп, Якъубэкъо оркъым фэдэхэр япашэхэу пыим пэуцужыгъэх. Джауцтэу Якъубэкъо оркъыр, авторым къызэригъэлагъорэм-клэ, зэо мэшлуае хэхъагъэу мэхъу. Аужырэ оркъэу пачы-хъэм идзэмэ заримытэу яза-ощтыгъэмэ ар ащыщыгъ. Плы лушэу, зэхэщэн лофхэр къы-дэхъоу, лыгъи пытагъи хэлъ-хэу щытыгъ.

Зичыгу гъунэнчъэу шлэу зы-лъэгъоу, лъэпкъым ишъхъафит-ныгъэ къэзылухъумэрэ дзэ пэцэ бэлэхъэхэу Тыгъужыкыо Къыз-бэч, Щэрандыкыо Бэрзэдэж, Занэкыо Къэрэбатыр, Хъау-дэкыо Мансур афэдэхэм ахэ-тыгъ. Пыим утын лъэшхэр мы-зэу, мытлоу арихыгъэх, ипыта-плэхэр зэхикъутагъэх, ежэ идзи зэригъэпытэщтым ишыпкъэу пылтыгъ. Ар къыдалыти, Пшы-зэ лушэу зылыгъ дзэпшыым иунашъоклэ, капитанэу Курсак кул кыгъоу Якъубэкъом дэжэ къыгъэклауагъэх гушылэгъуклэ къыфырагъэблэгъэнэу. Къадэ-хъумэ, лашэр ыгъэтлыпыныш, идзэ кыгъоу зыгуащэжыын гухэлэ къыфыралэу.

Капитанэу Курсакрэ Якъу-бэкъомрэ ар яапэрэ зэлүклэгъоу романым тащылэкклэ. Ау Кур-сак ышлэщтыгъэ Якъубэкъор зэрэоркъ лъэпкъыр, иунэгъо-шэн зеклуаклэхэр зыфэдэхэ-ри. Мы нэбгыритлур, авторым къызэригъэлагъорэмклэ, ящы-лэныгъэ зэо гъогухэр зэпхыгъэ-хэу, зэпыщит бгъуитлүмэ ахэт-хэу, зэмыблэжыхэу, дээр зеп-шэнымрэ заор ребгъэклэклэ-нымрэ тхъагъэпцыгъэ-хъоршэ-рыгъэу, шыклэ-амал зэфэшъ-хъафхэу ахэлъхэр агъэфедэ-хэзэ, зышъхъамысыжыхэу за-ощтыгъэх.

Зэрээзетеклыштыгъэхэр — зыр техэкло-хъунклакы, имые чыгур къатырихынэу пшъэрыл ил, адырэм, лъэпкъым ичыгурэ ишъхъафитныгъэрэ къеухъумэх. Тлурэ ныбжыкълэхэу зуаплэм щызэлүклэхэи, яныбжыкълэгъуи ящылэныгъи зэрэпсаоу заом шагъэклауагъ. Ащ сыд къыклэ-клуагъэр? Курсак генерал тэ-мэтелъыр къыратыгъ, ахъчи, мылькуи, чыгуи ихъоих. Джэ-нэтым исым фэдэу мэпсэу. Ащ рэгъушхо. Якъубэкъор адэ? Ащ лыпысыклэ ичыгу ыгъэшъоклыгъ, къеуитлүи, илахыл-благъэхэри заом хэклодагъэх. Ежыри ишъ-хъафитныгъэ чинэнэу фэмыеу фэмыхъуклэ ичыгу къебгынэ. Капитанэу Курсак къызэре-джэщтыгъэу, зызымытыгъэ «аужырэ оркъэу» къэнагъ.

(Джыри
къыкълэпкълощт).

2016-рэ илъэсым ыпкIэ зыхэмылъ юридическэ IэпыIэгъу

Адыгэ Республикэм щязытыщт очылхэр

1.	Андырхъое Аидэ Адам ыпхъур	Очылхэм я Адыгэ республикэ коллегие	къ. Мыекъуапэ, ур. Советскэр, 197, тел. 52-15-25, 8-928-664-68-58
2.	Ахминеева Еленэ Василий ыпхъур	Къалэу МыекъуапэкIэ очылхэм яколлегиеу N 2-р	къ. Мыекъуапэ, Юннатхэм яур., 2, кв. 63, тел. 57-38-38, 8-918-421-88-11
3.	Iэшъынэ Юрэ Алик ыкъор	Очылхэм я Адыгэ республикэ коллегие Теуцожь районымкIэ икъутамэу N 4-р	Адыгэкъал, Лениным ипр., 17, кв. 9, тел. 8-918-156-58-88
4.	Бгъошэ Беллэ Руслъан ыпхъур	Очылхэм я Адыгэ республикэ коллегие	къ. Мыекъуапэ, ур. Советскэр, 197, тел. 52-15-25, 8-18-420-72-59
5.	Бэрзэдж Руслъан Долэтбый ыкъор	Очылхэм якабинет	Кошхъэблэ район, къ. Кошхъабл, ур. Промышленнэр, 67, кв. 8, тел. 8-918-922-26-85
6.	Бэщыкьо Наталье Анатолий ыпхъур	Очылхэм я Мыекъопэ къэлэ коллегиеу «Щит» зыфилорэр	къ. Мыекъуапэ, Тургеневым иур., 215, тел. 8-960-436-29-99, 8-918-222-09-82
7.	Бжъэшлэ Людмилэ Рэмэзан ыпхъур	Къалэу МыекъуапэкIэ очылхэм яколлегиеу N 2-р	къ. Мыекъуапэ, Юннатхэм яур., 2, кв. 63, тел. 57-38-38, 8-928-464-74-33
8.	Булжатова Маринэ Хъаджислъам ыпхъур	Очылхэм якабинет	къ. Мыекъуапэ, Жуковскэм иур., 29, тел. 8-928-465-76-86
9.	Бунева Людмилэ Николай ыпхъур	Къалэу МыекъуапэкIэ очылхэм яколлегиеу N 2-р	къ. Мыекъуапэ, Юннатхэм яур., 2, кв. 63, тел. 57-38-38, 8-928-471-43-29
10.	Дамницкая Анастасия Алексей ыпхъур	Очылхэм я Мыекъопэ коллегиеу «Правовая защита» зыфилорэр	къ. Мыекъуапэ, Лениным иур., 8, кв. 41, тел. 8-928-668-15-24
11.	Демидова Галинэ Вячеслав ыпхъур	Очылхэм я Адыгэ республикэ коллегие	къ. Мыекъуапэ, ур. Советскэр, 197, тел. 52-15-25, 8-900-233-36-81
12.	Джэнчэтэ Тимур Аслъан ыкъор	Очылхэм якабинет	Шэуджэн район, къ. Хъакурынэхъабл, Гагариным иур. 22, тел. 8-961-828-00-77
13.	Дунаевский Андрей Михаил ыкъор	Очылхэм яколлегиеу N 5-у «Чепкин и партнеры» зыфилорэр	къ. Мыекъуапэ, Юннатхэм яур., 2, кв. 63, тел. 55-04-65, 8-960-479-09-38
14.	Жэнэ Алым Батчэрым ыкъор	Очылхэм я Адыгэ республикэ коллегие Теуцожь районымкIэ икъутамэу N 4-р	Адыгэкъал, Лениным ипр., 17, кв. 9, тел. 8-918-320-17-15
15.	Жэнэ Рустам Адам ыкъор	Очылхэм я Адыгэ республикэ коллегие	къ. Мыекъуапэ, ур. Советскэр, 197, тел. 52-15-25, 8-964-925-56-16
16.	Жэнэлэ Даниеллэ Нурбый ыпхъур	Очылхэм я Адыгэ республикэ коллегие Тэхъутэмыкье районымкIэ икъутамэу N 7-р	Тэхъутэмыкье район, къ. Тэхъутэмыкьуй, Ш.Хъахъуратэм иур., 53, тел.8-918-06-03-009
17.	Зэрамыку Замирэ Едыдж ыпхъур	Очылхэм я Мыекъопэ къэлэ коллегиеу «Адвокат» зыфилорэр	къ. Мыекъуапэ, Жуковскэм иур., 9/15, тел. 8-961-514-88-29
18.	Зэфэс Заур Руслъан ыкъор	Очылхэм я Мыекъопэ къэлэ коллегиеу «Адвокат» зыфилорэр	къ. Мыекъуапэ, Жуковскэм иур., 9/15, тел. 8-918-225-01-10
19.	Зеленский Валерий Владимир ыкъор	Къалэу МыекъуапэкIэ очылхэм яколлегиеу N 2-р	къ. Мыекъуапэ, Юннатхэм яур., 2, кв. 63, тел. 8-952-972-66-76
20.	Къэрэтэбэнэ Азэмат Асфар ыкъор	Очылхэм я Адыгэ республикэ коллегие	къ. Мыекъуапэ, ур. Советскэр, 197, тел. 52-15-25, 8-918-423-19-20
21.	Къэрэтэбэнэ Беллэ Азэмат ыпхъур	Очылхэм якабинет	къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 224, кв. 48, тел. 8-918-226-70-61
22.	Кизянов Дмитрий Федор ыкъор	Очылхэм я Адыгэ республикэ коллегие	къ. Мыекъуапэ, ур. Советскэр, 197, тел. 52-15-25, 8-928-465-57-56
23.	Константинов Алексей Алексей ыкъор	Очылхэм яколлегиеу N 5-у «Чепкин и партнеры» зыфилорэр	къ. Мыекъуапэ, Юннатхэм яур., 2, кв. 63, тел. 55-04-65, 8-961-819-99-48
24.	Копысов Игорь Александр ыкъор	Очылхэм я Адыгэ республикэ коллегие	къ. Мыекъуапэ, ур. Советскэр, 197, тел. 52-15-25, 8-928-468-34-38
25.	Коцэгъу Аслъан Рэмэзанэ ыкъор	Очылхэм якабинет	Теуцожь район, къ. Гъобэкъуй, ур. Школьнэр, 35, тел. 8-918-453-44-26
26.	Кушъэкьо Саидэ Нурбый ыпхъур	Очылхэм якабинет	Тэхъутэмыкье район, къ. Тэхъутэмыкьуй, ур. Красноармейскэр, 3, тел. 8-918-415-44-03
27.	Къушъхъэ Мухъамэд Ауес ыкъор	Очылхэм якабинет	Кошхъэблэ район, къ. Кошхъабл, ур. Советскэр, 53а, тел. 8-918-221-40-49
28.	Ломешин Александр Андрей ыкъор	Очылхэм я Джэджэ район коллегиеу «Статус» зыфилорэр	Джэджэ район, ст. Джэджэ, Лениным иур., 367, тел. 8-928-668-01-68, 8-962-765-00-00
29.	Любофеева Минхъан Абубэчыр ыпхъур	Очылхэм я Адыгэ республикэ коллегие Тэхъутэмыкье районымкIэ икъутамэу N 2-р	Тэхъутэмыкье район, п. Яблоновскэр, Лениным иур., 39-а/1, тел. 8-918-317-47-47
30.	Мамый Алым Сэлэтчэрым ыкъор	Очылхэм я Адыгэ республикэ коллегие	къ. Мыекъуапэ, ур. Советскэр, 197, тел. 52-15-25, 8-928-663-87-73

(Джыри кыкIэлъыкIошт).

ЗЭКЪОШНЫГЪЭМ ИГЪОГУХЭМКІЭ

«Дуслыкыр» ишлуагъэхэмкІэ къахагъэщы

Къэндзалхэм я Дунэ конгресс игъэцэкІэкІо куп игъэкІотыгъэ зэхэсыгъоу илагъэр Казань щызэхашагъ. ІэкІыб хэгъэгухэм, Урысыем ишъолъырхэм ащыпсэурэ къэндзалхэм яобщественнэ зэхыхъэхэм япащэхэр зэлукІэгъум хэлэжъагъэх.

— Францием, Германием, Литвам, Узбекистан, Польшэм, нэмыкІхэм къарыкІыгъэхэр нэбгырэ 800 фэдиз хъуштыгъэх, — къытиуагъ Адыгъ Республикэм ис къэндзалхэм культурэмкІэ яобществэу «Дуслыкым» итхьаматэу, Мыекъяупэ инароднэ депутатхэм я Совет идепутатэу, Адыгеим медицинэмкІэ илофшІэ цІэрылоу Алям Ильясовым. — Зэхыхъэм сыкъызыщэгущыІэм, тиреспубликэ и Лышъхъэу ТхьакІушынэ Аслъан, Премьер-министрэу Къумпыл Мурат зэкъошныгъэм игъэпытэнкІэ Іофыгъуабэ зэрагъэцакІэрэр къафэслотагъ. Экстремизмэмрэ терроризмэмрэ апэуцугъэнхэм тизэлукІэгъу фэгъэхыгъагъ. Ар къыдэслъытээ, мамыр псэукІэм

игъэдэхэн Адыгеим зэрэщыпылъхэм щызгъэгъозагъэх.

«Дуслыкым» иллыкІохэр мыгъэ Къырым шылагъэх, къэндзалхэм, урымхэм, фэшъафхэм алукагъэх. А. Ильясовыр Казань шыкІогъэ зэхыхъэм къызыщэгущыІэм, Сирием кыкІыжыгъэ адыгъэхэм тиреспубликэ рэхъатныгъэ зэрэщагъотырэм иеплыкІэхэр къыриллолагъэх. Федеральнэ къулыкъушІэхэр Сирием зэрегоуцагъэхэм дунэ мэхъанэу иІэр хигъэуэфыкІыгъ. Адыгъу ятарихъ чІыгу къэзыгъэзэжырэмэ яныдэльфыбзэ зэрагъэшІэнымкІэ амалышухэр Адыгеим зэрэщагъотырэм, Сирием кыкІыжыхэрэм зычІэсыштхэ унэхэр зэрашІыхэрэм, нэмыкІхэм А. Ильясовыр къагъушІагъ.

Татарстан и Президентэу Рустам Миннихановым ІофшІэным фэгъэхыгъэу упчІэхэр зилэхэм ягумэкІыгъохэм защигъэгъозагъ. Къэндзалхэр итэкъухагъэхэу дунаим щепсэухэми, экономикэм, гъэсэнэгъэм, культурэм афэгъэхыгъэ лъэныкъохэмкІэ зэлукІэх, ІэпыІэгъу зэфэхужыых. Щысэ атетхынымкІэ тэ, адыгъэхэм, амалышухэр дгъотыщтых. «Дуслыкым» Адыгеим музей, къэндзал еджапІэ къыщызэлуйхыгъэх, ансамблэ щызэхы-

шагъ. Къэндзалхэу тиреспубликэ исхэм япроцент 80-м адыгабзэр ашІэ. «Дуслыкым» илофшІагъэхэм къакІэупчІагъэх, опытэу иІэр зэрагъашІэ ашІоигъоу упчІабэ А. Ильясовым къыратыгъ.

Къэндзалхэм я Дунэ конгресс и Щытху тхылъ, нэпэепл шухафтынхэр Алям Ильясовым къыратыжыгъэх, шІоу щыІэр къыдэхунэу фэльэуагъэх. Игъэхьагъэхэм ахигъэхъонэу тэри фэтэлэ. Сурэтым итыр: **Алям Ильясовыр**.

САМБО

ХагъэунэфыкІырэ чыплэ 12

Урысыем самбэмкІэ ишІэжъ зэлукІэгъухэр Г. Трошиным фэгъэхыгъагъэх. 1998 — 1999-рэ илъэсхэм къэхъугъэ клалэхэр Ермэлхьаблэ джырэблагъэ щызэнэкъокъугъэх. Адыгеим ибзнакІохэм хагъэунэфыкІырэ чыплэ 12 къыдахыгъ.

Саратов, Ростов хэкухэм, Москва, Санкт-Петербург, Чэчэным, Къалмыкым, Къэрэщэе-Щэрджэсым, Ставрополь, Краснодар крайхэм, Адыгеим ялыкІохэр алырэгъум щызэлукІагъэх. Тиреспубликэ щыщхэу хагъэунэфыкІырэ чыплэхэр къыдэзыхыгъэхэр къахэтэгъэщых.

Батыш Джамболэт, кг 56-рэ,

Азимэ Илгар, кг 60, тІуми апэрэ чыплэхэр къахыгъэх. Тренерхэр Д. Хьакурынэ Дамир, Мэрэтыкьо Шамсэт, Адзынэ Алып. ЯтІонэрэ хъугъэхэр: Гьомлэшк Амир, кг 70-рэ, Къэбэхъэ Мурадин, кг 75-рэ, тренерхэр Д. Хьакурын, А. Гьомлэшк, Б. Хьабый.

Ящэнэрэ чыплэхэр къыдэзыхыгъэхэр: Дэхъужь Хьызыр, кг 52-рэ, Джармэкьо Долэт, кг 56-рэ, Шэуджэн Аскэр, кг 60, ХьакІэмыз Айтэч, кг 70-рэ, Виталий Рудиковыр, кг 75-рэ, Чэтыж Болэт, кг 75-рэ, Вардкэз Акоюн, кг 87-м къехъу. Тренерхэр М. Дэхъужыр, А. Джармэкьор, Д. Хьакурынэр, А. Гьомлэшкыр, Н. Джармэкьор, А. Чэтыжыр. Зэнэкьокъухэм ахэлажъэхэзэ тиспортсменхэм ялэпІэсэныгъэ хагъахъо.

Сурэтым итхэр: **Адыгеим илыкІохэр Ермэлхьаблэ шыкІогъэ зэлукІэгъухэм ахэлэжъагъэхэр.**

БАСКЕТБОЛ. СУПЕРЛИГЭР. ЯЩЭНЭРЭ КУПЫР

Апэ уитыныр къин

«Динамо-МГТУ» Мыекъяупэ — «Старый Соболев» Нижний Тагил — 77:67 (21:19, 27:18, 16:16, 13:14).

Тыгъэгъазэм и 7-м Мыекъяупэ щызэдешлагъэх.

Зезышагъэхэр: К. Беляков — Санкт-Петербург, Е. Гусев — Воронеж, М. Юдаганц — Пятигорск.

«Динамо-МГТУ»: Гапошин — 13, Абызов — 14, Милютин — 4, Хмара — 23, Еремин — 10, Путимцев — 3, Чураев — 6, Ковалев, Широков — 4.

ЯтІонэрэ ешІэгъоу Мыекъяупэрэ Нижний Тагилрэ зэдырІагъэр къызэрыкІоу щытыгъэп. ХьакІэмэ зэлукІэгъур ахы ашІоигъоу амалхэм алыхъуштыгъэх. Тиспортсменхэм гуетыныгъэу ахэлым имызакъоу, ялэпІэсэныгъэкІи зыкъыуагъаштэщыгъ. ЗэлукІэгъум къэгъэзепІэ фэзышыгъэхэм ащыщых Илья Хмарэ, Максим Абызовыр, Артем Гапошыныр. И. Хмарэ хъагъэм Іэгъуаор ридзэнымкІэ икыулайныгъэ дэгъоу ыгъэфедагъ. Очкоуищ дзыгъохэр гъогъгуи 8 зегъэцакІэхэм, Іэгъоуи 5-р хъурджанэм ридзагъ. Хъурджанэм ычІэгъ пхъашэу щыбэнагъ Николай Ереминыр.

ПРЕСС-ЗЭІУКІЭР

— Апэ уитыныр къин, — къытиуагъ Адыгъ Республикэм изаслуженнэ тренерэу Андрей Синельниковым. — Мыгъэ ешІэгъуи 10 тІагъ, зэкІэми текІоныгъэр къащыдэтхыгъ. Командэхэм тшІуахын ямурадэу зэнэкъокъум зыфагъэхъазыры. Финалныкъом тызыхафэкІэ, очко пчъагъэу тІэр тІахыжышт, икІэрыкІэу зэнэкъокъур едгъэжъэжышт.

А. Гапошыныр, Н. Ереминыр, М. Абызовыр, нэмыкІхэри апэрэ чыплэр ары зыфэбэнэштхэр.

ЧЫПІЭХЭР

1. «Динамо-МГТУ» — 20
2. «Нефтехимик» — 18

3. «Русичи» — 18
4. «Старый Соболев» — 21
5. БК «Киров» — 21
6. «Согдиана» — 21
7. «Эльбрус» — 14
8. «Магнитка» — 17
9. «Тегас» — 16

Шьуналэ тешьудз: баскетболым текІоныгъэр къыщыдэзыхы-

рэм очкоуи 2 раты, зышІуахыырэм 1. Командэхэм ешІэгъу пчъагъэу ялагъэр зэфэдизеп. «Динамо-МГТУ-м» ешІэгъуи 10-мэ текІоныгъэр къащыдихыгъ, нэмыкІ командэхэм чІэнагъэхэр ашыгъэх.

Тыгъэгъазэм и 10 — 11-м «Динамо-МГТУ-р» «Магнитка» Магнитогорск Мыекъяупэ щылукушт.

НэкІубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТІЫЛЪ Нурбий.

Зэхэзышагъэр ыкІи къыдэзыгъэкІырэр:

Адыгъ Республикэм лъэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тильэпкъэгъухэм адырІэ зэхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жьугъэм иамалхэмкІэ и Комитет Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэщыІэр:
385000,

къ. Мыекъяупэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:
приемнэр: 52-16-79,

редактор шхъаІэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,

редактор гуадзэр-пшъэдэкІыжъ зыхырэ секретары: 52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр:

Урысые Федерацием хэутын ІофхэмкІэ, телерадиокъэтынхэмкІэ ыкІи зэлъыІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чыплэ гъэларышІапІ, зэраушыхъатыгъэ номерыр **ПИ №ТУ23-00916**

Зыщыхаутырэр

ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъяупэ, ур. Пионерскэр, 268

ЗэкІэмкІи пчъагъэр 3250

Индексхэр 52161 52162

Зак. 1015

Хэутыным узшыкІэтхэнэу шыт уахътэр Сыхъатыр 18.00 ЗыщыкІэтхэгъэхэ уахътэр Сыхъатыр 18.00

Редактор шхъаІэр **Дэрбэ Тимур**

Редактор шхъаІэм иапэрэ гуадзэр

МэщІэкьо Саид

Редактор шхъаІэм игуадзэр — пшъэдэкІыжъ зыхырэ секретары **Хьурмэ Хьусен**